دورنما

مسکو غرب را به نقض توافق متهم کرد

شمارش معکوس برای دور جدید درگیری‌ها در شرق اوکراین

ادامه از صفحه یک

روس تبارها آماده مقابله با ارتش اوکراین می‌شوند

هرچند که روسیه و غرب توافق کردند درگیری‌ها در شرق اوکراین پایان یابد اما آنچه درحال حاضر دیده می‌شود، این است که نه تنها درگیری‌ها در شرق این کشور کاهش نیافته بلکه دور جدید این درگیری‌ها درحال شکل‌گیری است. دیروز منابع روس گزارش کردند هواداران فدرالی شدن اوکراین در شرق این کشور خودروهای زره‌پوش نیروهای مسلح را که قبلا در تصرف معترضان قرار داشت برای مقابله با ارتش آماده کرده‌اند. به گزارش ریانووستی، معترضان می‌گویند نیروهای دولتی در تدارک حمله به شهر اسلاویانسک هستند و ما باید برای مقابله با آنها آماده شویم. براساس اطلاعات موقتی در روزهای اخیر افراد ناشناس مسلح به پاسگاه‌های کنترل معترضان در ورودی شهر اسلاویانسک در شرق اوکراین حمله کردند. وزارت کشور اوکراین روز یک‌شنبه اعلام کرد در تیراندازی متقابل نزدیک یک پاسگاه در اسلاویانسک سه نفر کشته و چند تن زخمی شدند. ویاچسلاو پونومارِف رهبر معترضان اسلاویانسک نیز مقامات روسی را به وارد کردن «نیروهای صلحبان» به مناطق دونتسک و لوگانسک ترغیب کرد.

بازی طولانی پوتین در اوکراین

اگرچه عده‌ای معتقد هستند که توافق روسیه با غرب بر سر بحران اوکراین در هفته گذشته نوعی عقب نشینی برای ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه محسوب می‌شود اما به‌نظر می‌رسد این اقدام مسکو نوعی خرید فرصت برای دورخیز تازه برای ایفای نقش فعال‌تر در تحولات اوکراین است. زیرا روسیه نمی‌خواهد اوکراین که دروازه اروپایی مسکو محسوب می‌شود به طور کامل دست غرب بیفتد. بحران «شبه جزیره کریمه» به وضوح نشان داد که اوکراین تاچه میزان برای مسکو اهمیت دارد. پوتین در بحران کریمه با قدرت نمایی در مقابل غرب اعلام کرد که حاضر نیست ذره‌ای از منافع روسیه کوتاه بیاید. حتی پوتین در سال‌های اخیر به دنبال احیای اتحادیه گمرکی اوراسیا با محوریت- روسیه، اوکراین، بلاروس- بود و این نشان می‌دهد که اوکراین تا چه میزان در سیاست‌های مسکو نقش ایفا می‌کند. برخی ناظران نیز اعتقاد دارند که تصمیم روسیه برای امضای توافق نامه صلح در خصوص اوکراین به معنای عقب نشینی کرملین نیست بلکه ولادیمیر پوتین راه صبر را به منظور رسیدن به هدف نهایی خود در پیش گرفته است. این هدف نهایی در واقع پیوستگی مجدد روس زبانان در داخل یک کشور مشترک از جمله کسانی است که در داخل مرزهای اوکراین به سر می‌برند. حتی پوتین در سخنرانی اخیر خود اعلام کرده است که به روس زبانان در جمهوری‌های سابق شوروی تابعیت روسی می‌دهد. به گفته این ناظران، ولادیمیر پوتین به عنوان یک سیاستمدار کار آزموده و باتجربه به خوبی می‌داند که شتاب زیاد برای دستیابی به این هدف می‌تواند به کشورش لطمه وارد سازد. در حقیقت ولادیمیر پوتین با امضای این توافق نامه در حالی که چهار سال تا زمان انتخاب مجدد باقی است و با وجود احتمال بالای موفقیت وی در دستیابی به یک دوره ریاست جمهوری شش ساله دیگر، می‌تواند برای خود زمان بیشتری به دست آورد و به برتری بیشتری نسبت به دیگر رقبای غربی خود برسد. می‌توان گفت که پوتین جمهوری سابق آسیای مرکزی را خارج نزدیک روسیه می‌داند و هر گونه نفوذ غرب در این کشورها را تهدیدی برای منافع مسکو می‌بیند و لذا امکان ندارد بگوییم وارد نشدن بیش از حد روسیه در بحران اوکراین به معنای ترس از تحریم‌های بیشتر غرب علیه این کشور است، بلکه خرید زمان برای قدرت نمایی بیشتر در مقابل غرب در این جمهوری‌هاست.

تنش

ناآرام شدن فلسطین همزمان با شکست مذاکرات صلح

مقاومت فلسطین که برای احتراز از متهم شدن به اخلال در مذاکرات سازش دندان روی جگر گذاشته بود، سرانجام به تجاوزات متعدد صهیونیست‌ها جواب داد و برخی مناطق سرزمین‌های اشغالی را با موشک زد تا در مقابل صهیونیست‌ها دست به حمله هوایی به مرکز غزه برنند. این تحولات اگرچه می‌تواند پایانی برای رویاهای امریکایی جهت پیشبرد سازش باشد اما آغاز دور جدید از تلاش‌های فتح و حماس برای آشتی ملی نشان می‌دهد اتحاد فلسطینی و اصرار بر گزینه مقاومت دستاوردهای بیشتری از مواضع سازشکارانه خواهد داشت.

به گزارش «جوان» بعد از آنکه رادیو ارتش رژیم صهیونیستی گزارش داد که پنج فروند راکت فلسطینی از نوار غزه به مناطق خالی از سکنه در شهرک‌های سدیروت و شاعر هنیگفت شلیک شده است، شبکه خبری المیادین از حمله هوایی رژیم صهیونیستی به منطقه «دیر البلح» واقع در مرکز نوار غزه خبر داد، درگیری‌ها به همین ختم نشد. مقاومت فلسطینی صبح دیروز یک جیپ صهیونیستی را با راکت «آر پی جی» در شرق شهر «دیر البلح» در مرکز نوار غزه هدف قرار داد. منابع محلی در این خصوص توضیح دادند: این راکت به طور مستقیم به جیپ اسرائیلی اصابت کرد که در حال تردد در نزدیکی حصار امنیتی بین نوار غزه و اراضی فلسطین اشغالی سال ۱۹۴۸ بود. این منابع در ادامه افزودند: پس از این حمله راکتی نیروهای اشغالگر محل حادثه را به شدت گلوله باران کردند. این درگیری‌ها نشان می‌دهد که امریکایی‌ها در پیشبرد روند سازش نباید به چیزی دل‌خوش کنند، به خصوص که یک مقام مسئول فلسطینی فاش کرد که «مارتین اندیک» فرستاده صلح امریکا روز جمعه با هیئت فلسطینی دیدار کرده، اما حامل هیچ گونه ایده‌های جدید برای نجات مذاکرات نبود. به گفته این مقام فلسطینی، اندیک به هیئت فلسطینی ابلاغ کرده است که اسرائیل نمی‌خواهد اسرای فلسطینی پیش از توافق بر سر تمدید مذاکرات سازش آزاد شوند. اندیک همچنین گفته است که بنا به اعلام اسرائیلی‌ها تنها ۲۶ اسیر از اسرای ماقبل توافقنامه اسلو در زندان‌های این رژیم است اما طرف فلسطینی اصرار دارد که ۳۰ اسیر هنوز آزاد نشده‌اند. اما اختلافات تنها محدود به آزادی چند اسیر بیشتر نیست. یک مرکز فلسطینی رژیم صهیونیستی از آغاز سال جاری میلادی ۷۴۸ واحد مسکونی جدید غیر قانونی را در کرانه باختری و قدس شرقی احداث و طرح‌های ساخت ۴۶۴۰ واحد مسکونی جدید را نیز تصویب کرده است.

از سازش تا آشتی ملی

برخی منابع مصری فاش کردند که معاون رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس دوشنبه به منظور ریاست هیئت حماس در گفت‌وگوهای آشتی با سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) به غزه می‌رود. به گزارش تسنیم مسئولان مصر به خاطر تمایل به تحقق آشتی ملی فلسطینیان با سفر «موسی ابومرزوق» به غزه با هدف ریاست هیئت حماس در گفت‌وگوهای آشتی موافقت کرده‌اند. بر اساس این گزارش، رهبران حماس در نوار غزه تمایل دارند به پرونده آشتی پایان داده و نتایج قطعی در خصوص پایان یافتن ابدی دودستگی‌های فلسطینیان حاصل شود. منابع فلسطینی همچنین گفتند که هیئت‌های حماس و ساف سه پرونده اصلی اعم از انتخابات، دولت و کادر رهبری ساف را مورد بررسی قرار خواهند داد. بر اساس این گزارش، در این دیدار جدول زمانی جهت تشکیل دولت، برگزاری انتخابات، فعال کردن روند آشتی جمعی و اصلاح سازمان آزادی بخش فلسطین تدوین خواهد شد. منابع فلسطینی همچنین گفتند که قاهره در حال حاضر به شدت برای مختومه کردن پرونده آشتی تلاش می‌کند و فضای خوش بینی در خصوص گفت‌وگوهای روز سه شنبه فتح و حماس حاکم است. در همین رابطه، «عزام الاحمد» رئیس هیئت آشتی فتح در تماس دائمی با «اسماعیل هنیه» نخست وزیر دولت منتخب فلسطین در غزه است. جنبش‌های فتح و حماس دو توافقنامه آشتی را امضا کردند؛ یکی در ماه می ۲۰۱۱ تحت نظارت مصر و دومی در ماه فوریه ۲۰۱۲ تحت نظارت قطر که هدف از آن تشکیل دولت وحدت ملی بود اما به دلیل اختلافات این دو جنبش بر سر تعیین زمان انتخابات عمومی این دولت تا کنون تشکیل نشده است.

گزارش یک

محمد بابایی نساز

آغاز روند نام‌نویسی نامزدهای ریاست‌جمهوری از امروز

اسد سوریه را به انتخابات رساند

اعلام دولت سوریه برای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در موعد مقرر و بر اساس قانون اساسی حاکی از آن است که نظام دمشق، به رغم تمامی تلاش‌های دولت‌های منطقه‌ای و غربی و بحران سه ساله، مصمم به برگزاری انتخابات است، اقدامی که ضربه سنگینی علیه مخالفان محسوب می‌شود.

«جهاد اللحام» رئیس مجلس سوریه روز دوشنبه اعلام کرد، انتخابات ریاست جمهوری در تاریخ ۱۳ خرداد برگزار خواهد شد و شهروندانی که تمایل دارند در این انتخابات نامزد شوند، می‌توانند از روز سه شنبه درخواست خود را به دادگاه قانون اساسی تحویل دهند.

هنوز نامزدهای احتمالی این انتخابات مشخص نشده‌اند اما گمانه‌زنی‌ها درباره شرکت بشار اسد، رئیس جمهور کنونی سوریه، حاکی از آن است که وی به احتمال زیاد نامزد خواهد شد. هر چند تاکنون بشار اسد درباره نامزدی یا عدم نامزدی خود اظهار نظری نکرده و تنها گفته است که شرکت در این انتخابات بستگی به شرایط و درخواست مردم دارد. اما متحدان وی پیش بینی کرده‌اند که بشار اسد در انتخابات شرکت خواهد کرد و با کسب اکثریت آرا نیز پیروز خواهد شد. در همین خصوص شیخ نعیم قاسم معاون، دبیر کل حزب الله، یکی از متحدان کلیدی دمشق، دو هفته پیش در گفت وگو با رویترز اظهار داشت: «مخالفان نظام سوریه و حامیان آنها در برخی از کشورهای عربی و غربی باید بپذیرند که بشار اسد در انتخابات آتی ریاست جمهوری سوریه نامزد خواهد شد.» عمران الزعبی وزیر اطلاع رسانی سوریه نیز گفته است؛ درخواست‌ها و فشارها از طرف مردم برای شرکت وی در انتخابات وجود دارد اما در نهایت تصمیم به نامزدی در انتخابات به خود ایشان مربوط می‌شود.

خشم مخالفان از برگزاری انتخابات

از طرف دیگر برگزاری انتخابات ریاست جمهوری سوریه باعث خشم و واکنش کشورهای غربی و مخالفان شده است. در ماه میلادی گذشته اخضر ابراهیمی نماینده ویژه سازمان ملل و اتحادیه عرب در امور سوریه نسبت به برگزاری این انتخابات و تاثیر آن بر مذاکرات صلح ژنو ابراز نگرانی کرد. ابراهیمی اظهار داشت: «اگر انتخابات ریاست جمهوری برگزار شود، من فکر می‌کنم مخالفان دیگر علاقه‌ای به ادامه مذاکرات با دولت نداشته باشند.» به نظر می‌رسد این اظهارات ابراهیمی در راستای درخواست مخالفان مبنی بر کناره‌گیری بشار اسد مطرح گردید، اما اظهارات ابراهیمی با واکنش دمشق مواجه شد، عمران الزعبی در گفت‌وگو با وال استریت ژورنال ضمن اشاره به اینکه درخواست مخالفان برای کناره‌گیری بشار اسد بیشتر از «فانتزی‌ها»ی ذهنی مخالفان ناشی می‌شود تا بر اساس واقعیت‌ها، گفت که اخضر ابراهیمی حق دخالت در امور داخلی سوریه را ندارد و باید بی‌طرفی خود را به عنوان یک میانجی حفظ کند.

آیا امریکا به دنبال رویکردی جدید است؟

روزنامه الاخبار لبنان نیز در گزارشی درباره انتخابات سوریه نوشت؛ با توجه به اینکه مخالفان منطقه‌ای و غربی بشار اسد نسبت به برکناری وی از طریق قدرت نظامی ناامید شده‌اند، واشنگتن در حال بررسی یک راه متفاوت با دو رویکرد است؛ یا مانع از نامزدی بشار اسد شود یا در صورت نامزدی بشار اسد، تمامی منابع را برای شکست وی به کار گیرد. بنا به گزارش الاخبار، از نظر امریکا، این هدف تنها از طریق تکیه بر آرای آوارگان سوری تحقق پذیر خواهد بود. در همین زمینه الاخبار به یکی از پیشنهادهای امریکا مبنی بر اینکه آوارگان سوری در کشورهای خارجی حق رأی خواهند داشت، استناد می‌کند.

شانس پیروزی بشار اسد

بعضی تحلیل‌ها و نظرسنجی‌ها درباره انتخابات ریاست جمهوری سوریه حاکی از آن است که در صورت نامزدی بشار اسد، شانس وی برای پیروزی بیشتر است. عدم وجود رقیب جدی از یک طرف و جنایت‌های گروه‌های مسلح به ویژه علیه اقلیت‌های مذهبی بیش از پیش این تحلیل را تقویت می‌کنند. پیشتر پایگاه اینترنتی ورلد تریبیون در خرداد ماه سال گذشته گزارش داد، با توجه به داده هایی که ناتو جمع آوری کرده است، پس از گذشت بیش از دو سال از آغاز بحران سوریه، موازنه در میان مردم این کشور در حال تغییر کردن به نفع رژیم بشار اسد است. طبق اطلاعات ناتو، ۷۰ درصد از مردم سوریه از رژیم بشار اسد حمایت می‌کنند، ۲۰ درصد هم موضع بی‌طرفی را اتخاذ کرده‌اند و تنها ۱۰ درصد از آنها از مخالفان مسلح حمایت می‌کنند. این گزارش در حالی منتشر شد که نیروهای دولتی سوریه از لحاظ تحولات میدانی شکست‌های زیادی از مخالفان متحمل شده و در حالت دفاعی قرار داشتند.

نگرانی‌های امنیتی

هر چند نگرانی‌های امنیتی درباره برگزاری انتخابات به ویژه در مناطق جنگ زده وجود دارد اما مقامات دولت سوریه تأکید کرده‌اند، انتخابات در همه جا از جمله در استان‌های که دولت حضور کمتری نسبت به شورشیان دارد، همانند حلب و ادلب و دیر الزور برگزار خواهد شد. تنها استانی که انتخابات در آن برگزار نخواهد شد، استان رقه واقع در شمال سوریه است که در کنترل شبه نظامیان افراطی یک گروه وابسته به القاعده موسوم به «دولت اسلامی عراق و شام» قرار دارد. دولت سوریه کنترل اکثر مناطق مرکزی و غربی این کشور را در دست دارد و در چند هفته اخیر نیز پیشروی هایی در شهر شمالی حلب داشته اما استان جنوبی درعا همچنان شاهد درگیری‌های فشرده ارتش با گروه‌های مسلح مخالف است.

سفر یک هفته‌ای اوباما به شرق آسیا

سفر یک هفته‌ای رئیس جمهور امریکا به کشورهای شرق آسیا رسما آغاز شد

به گزارش تسنیم به نقل از روزنامه واشنگتن پست، باراک اوباما رئیس جمهور امریکا در حالی از امروز (سه شنبه) سفر دوره‌ای خود به کشورهای شرق آسیا را آغاز می‌کند که مهمترین هدف از این سفر تأکید واشنگتن بر تعهدات خود برای گسترش روابط اقتصادی و امنیتی با کشورهای منطقه خواهد بود. اوباما قصد دارد در این سفر از کشورهای مالزی، فیلیپین، کره جنوبی و ژاپن دیدن کند. اوباما در این سفر برنامه‌های کاری زیادی در پیش دارد: ادامه مذاکرات تجاری با ژاپن، تلاش برای کاهش تنش بین نخست وزیر ژاپن و رئیس جمهور کره جنوبی، ارتقای سطح روابط با مالزی و اطمینان خاطر دادن به رئیس جمهور فیلیپین نسبت به حمایت‌های امریکا.

خبر

احتمال نامزدی داوود اوغلو برای نخست‌وزیری

به دنبال بیانیه اخیر رئیس جمهور ترکیه مبنی بر فاصله گرفتنش از سیاست، وزیر امور خارجه این کشور به عنوان یکی از اصلی‌ترین نامزدهای بالقوه نخست‌وزیری محسوب شده است.

به گزارش ایسنا، به نوشته روزنامه حریت، «عبدالله گل»، رئیس جمهور ترکیه در چند روز گذشته در بیانیه‌ای اعلام کرد، وی هیچ برنامه سیاسی برای آینده تحت شرایط کنونی ندارد. پس از انتشار این بیانیه، سناریوها درباره پست نخست‌وزیری پس از رجب طیب اردوغان دوباره مطرح شده است. اگر رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر کنونی ترکیه همچنان قصد رئیس جمهور شدن را داشته باشد، فرمول مطرح شده پوتین مدودف اعتبار خود را از دست می‌دهد و راه برای ایجاد سناریویی بدون حضور عبدالله گل در کرسی نخست‌وزیری هموار می‌شود.

گزارش ۲

با خروج از افغانستان و تأسیس پایگاه دایم در شیخ‌نشین‌ها

انگلیس پس از ۴۳ سال به خلیج فارس بازمی‌گردد

دولت انگلیس قصد دارد به فاصله‌ای ۴۳ ساله بعد از خروج از منطقه موسوم به شرق سوئز، بار دیگر با تاسیس پایگاه دائم و قراردادهای دفاعی، به خلیج فارس برگردد. این تصمیم دولت انگلیس در شرایطی که امریکا در چارچوب اجرای استراتژی موسوم به «چرخش شرقی»، به دنبال حضور امنیتی گسترده‌تر در شرق آسیا است، معنی و مفهوم پیدا می‌کند.

به گزارش «جوان»، دولت انگلیس که در سال ۱۹۷۱ نیروهای خود را از شرق کانال سوئز خارج کرد و ساز و کار امنیتی این منطقه را به واشنگتن سپرد، قصد دارد در پایان حضور نظامی خود در افغانستان در پایان ۲۰۱۴، یک بار دیگر در خلیج فارس حضور نظامی دایم داشته باشد. مقام‌های دولت انگلیس روز گذشته در گفت وگو با روزنامه «ورلد تریبون» گزارش‌های غیر رسمی درباره قصد کشورشان را برای تأسیس پایگاه دایم در خلیج فارس تأیید کردند. آنها می‌گویند ارتش انگلیس در پایان حضور نظامی خود در افغانستان، قصد دارد ادوات جنگی خود را به یکی از شش کشور شورای همکاری خلیج‌فارس منتقل کند. فیلپ هامون، وزیر دفاع انگلیس در این باره گفته است: «در شرایطی که سال‌ها فرصت آموزش دادن نیروهای خودمان را داشته‌ایم، با پایان وضعیت تهاجمی در افغانستان، باید به این فکر کنیم که چطور نیروهایمان را در میدان جنگ صحرایی و شرایط گرم و وضعیت تهاجمی آموزش بدهیم. بدون شک یکی از گزینه ها، ایجاد تأسیسات دایمی‌تر در یکی از مناطق خلیج فارس است.» پیش از این، هامون با سفر به خلیج فارس، گفت وگویی هایی با رهبران قطر، انجام داده بود، کشوری که در حال حاضر میزبان یکی از اصلی‌ترین پایگاه‌های امریکا در خلیج فارس است. او ۱۰ آوریل سال جاری نیز در کنفرانسی خبری در دوحه درباره تصمیم کشورش برای ایجاد پایگاه دایم در قطر گفته بود: «این یک احتمال است که ما در حال بررسی آن هستیم و درباره چگونگی پیشبرد آن مذاکره می‌کنیم. ما هنوز درباره آن تصمیم نگرفته‌ایم اما قطعا این یکی از گزینه‌های ماست.» هنوز مشخص نیست که تصمیم لندن برای تاسیس پایگاه نظامی دایم در قطر قطعی است یا نه، ولی منابع انگلیسی می‌گویند که گزینه اداره پایگاه‌های مشترک با امریکا را هم در نظر دارند و هم پایگاه‌های مستقل را. البته این اولین باری نیست که بازگشت انگلیس به خلیج فارس بعد از چهار دهه و تاسیس پایگاه دایم در این منطقه مطرح می‌شود. اواخر آوریل سال ۲۰۱۳ نیز موسسه سلطنتی «یونایتد سرویسز» یکی از اتاق‌های فکر معروف دولت انگلیس با انتشار گزارشی، بحث بازگشت نظامی انگلیس به خلیج فارس را پیش بینی کرده بود. گرث استنفیلد و ساول کلی در گزارشی که این موسسه منتشر کرد، پایگاه هوایی المهاد دبی را اولین نامزد احتمالی بازگشت نظامی انگلیس به خلیج فارس معرفی کردند. این دو محقق انگلیسی در این گزارش نوشتند که تمایل انگلیس برای بازگشت به خلیج فارس تا حدی تحت تأثیر استراتژی پنتاگون برای «چرخش» به آسیا قرار دارد. به گفته آنها، انگلیس قصد دارد خلأ کاهش حضور نظامی امریکا در خلیج فارس را با این کار پر کند. این دو نفر که پژوهش خود را با عنوان «بازگشت به شرق سوئز» منتشر کرده‌اند، نوشتند: «درست همان‌طور که عقب نشینی بریتانیا (از خاور میانه و دور) در سال ۱۹۷۱ باعث ایجاد یک خلأ امنیتی شد و ایالات متحده را تا حدودی ناخواسته به مسائل خلیج فارس کشاند، حالا هم به نظر می‌رسد که سرد شدن برخورد ایالات متحده با خاورمیانه بریتانیا را برمی گرداند.» این دو محقق، برای توصیف بازگشت دوباره انگلیس به خلیج فارس از تعبیر «حضور سایه» استفاده می‌کنند ولی یک ناظر مسائل بین‌الملل در تهران، با اشاره به تلاش امریکا برای کاهش تعهدات امنیتی خود در خاورمیانه، برای بازگشت انگلیس از تعبیر «حضور جبرانی» استفاده کرد. البته ناظران می‌گویند که بریتانیا نه به دنبال تکرار حضور خود مانند دوران امپریالیستی است و نه چنین توانی را دارد. گرث استنفیلد و ساول کلی در گزارش خود گفته اند: «در خصوص تمایل ارتش انگلیس برای تقویت حضور سایه در خلیج فارس، شواهدی از رد پاهای شیوه امپریالیستی وجود ندارد، بلکه این حضور، حضوری هوشمند از طریق ایجاد تاسیسات، توافق‌های دفاعی، آموزش‌های نظامی دوره‌ای و جابه‌جایی اهداف است.»

تدابیر دولت روحانی برای حضور انگلیس؟

هنوز مشخص نیست که تبعات بازگشت انگلیس به خلیج فارس برای ایران چیست و در تهران به خصوص در سایه مذاکرات هسته‌ای با ۱+۵، ارزیابی ویژه‌ای در این باره انجام شده است یا نه، ولی دو محقق انگلیسی در گزارش خود درباره بازگشت کشورشان به شرق سوئز، گفته‌اند که «سمت وسوی برنامه هسته‌ای ایران، مهم‌ترین نگرانی در خلیج فارس است.» آنها نوشته‌اند: «جامعه بین‌المللی و به خصوص اسرائیل و دولت‌های عربی خلیج فارس همچنان از جاه‌طلبی هسته‌ای ایران نگرانند.» در حالی که در نوامبر سال ۲۰۱۱، نمایندگان مجلس شورای اسلامی با اکثریت آرا، رأی به کاهش سطح مناسبات با دولت انگلیس دادند، دیوید کامرون نخست وزیر انگلیس در نخستین هفته‌های شروع به کار دولت یازدهم، طی نامه‌ای به حسن روحانی خواستار تقویت مناسبات دوطرف شد. ویلیام هیگ وزیر خارجه انگلیس هم اواسط جولای ۲۰۱۳ با حضور در مجلس عوام، گفت که از حضور حسن روحانی به عنوان رئیس جمهور استفاده خواهد کرد تا «مناسبات طرفین گام‌به‌گام بهبود پیدا کند.»

نگاه

دکتر نادر ساعد

اصرار آژانس بر پروتکل الحاقی مغایر با رویه بین‌المللی است

بعد از توافق ژنو به عنوان یک توافق سیاسی که اغلب حقوقدانان ایرانی به اشتباه آن را یک معاهده حقوقی بین‌المللی شمرده‌اند، به آژانس اجازه داده شد تا عملکرد کشورمان در اجرای گام اول این توافق را مورد پایش و راستی‌آزمایی قرار دهد. این اجازه که منشأ خارج از اساسنامه آژانس داشته و «صلاحیت اضافی» تلقی می‌شود، با موافقت شورای حکام تنفیذ شده است. آژانس هرچند به دلیل ماهیت غیرهسته‌ای تعهدات گروه ۱+۵ نتوانسته این صلاحیت را نسبت به اعضای گروه مذکور نیز تعمیم دهد، تا کنون دو گزارش را در اجرای این مأموریت تنظیم نموده است. در آخرین گزارش آژانس که در ۱۷ آوریل (۲۸ فروردین) به شورای حکام و اعضای گروه ۱+۵ تسلیم شده، مدیر کل کل آژانس ضمن تأیید پایبندی ایران به تعهدات گام اول، متأسفانه اظهاراتی فراتر از محدوده صلاحیت و اختیار اعطا شده به این نهاد در رابطه با توافق ژنو ابراز داشته که دستاویز رسانه‌های خارجی برای عملیات روانی علیه کشورمان شده است. این در حالی است که آژانس از ابتدای انعقاد توافقنامه تهران (بین ایران و آژانس) و همچنین توافق ژنو، رویکردی جدید را در قبال کشورمان نشان داد که البته این امر متاثر از تصور وی و کادر دبیرخانه آژانس مبنی بر فروکش نمودن خط مشی تنش‌زایی امریکا در قبال برنامه هسته‌ای صلح آمیز کشورمان بود. دکتر نجفی، حقوقدان و دیپلمات متخصص امور خلع سلاح و عدم گسترش که مسئولیت نمایندگی دائم کشورمان در آژانس را بر عهده دارد، در درجه اول، گزارش آژانس را که در راستای به‌روزرسانی گزارش ماه مارس می‌باشد، «نشانگر آن دانست که ایران به اجرای اقدامات داوطلبانه طبق توافق ژنو ادامه می‌دهد». در خصوص لحن این گزارش، برداشت کشورمان و حاشیه‌های آن، توجه به نکات زیر مفید به نظر می‌رسد:

نکته اول: مسئله بنیادین در زمینه ادراک ماهیت اقدامات ایران در ارتباط با آژانس و گروه ۱+۵، «داوطلبانه» بودن این اقدامات هم بر اساس توافقنامه تهران و هم توافق ژنو است. این امر، ترجمان ماهیت سیاسی یا غیرحقوقی الزامات توافق‌های مذکور است و خط مشی رسمی کشور نیز بر همین اساس استوار می‌باشد. در همین راستا، سفیر و نماینده دائم ایران در آژانس تأکید نموده که «با اجرای اقدامات طبق توافق ژنو و همچنین اقدامات عملی توافق شده طبق بیانیه مشترک در مورد چارچوبی برای همکاری، ایران اقدامات داوطلبانه‌ای را به اجرا درآورده است.»

نکته دوم: اظهارات آمانو عمدتاً در خصوص ابراز نگرانی از عدم تصویب پروتکل الحاقی و عدم اجرای کد اصلاحی ۳. ۱ ترتیبات فرعی پادمان و همچنین اعادهای بی‌اساس منابع غربی و صهیونیستی است که انتقاد شدید نجفی را به دنبال داشت. نماینده کشورمان، این اظهارات را بر خلاف روند همکاری و تعامل موجود میان ایران و آژانس شمرده است.

اصرار آمانو بر ملزم‌سازی ایران به تصویب پروتکل الحاقی هرچند متأسفانه در قطعنامه‌های غیرقانونی شورای حکام و شورای امنیت ریشه دارد، اما کاملاً برخلاف موازین بین‌المللی در مورد ارادی بودن پذیرش معاهدات بین‌المللی و حتی مغایر با رویه قبلی آژانس است. تاکنون هیچ دولتی در مجموعه آژانس، پروتکل الحاقی را بر اساس روندهای تحمیل و فشار تصویب نکرده است. با این حال، در مورد کد اصلاحی ۳. ۱، مستندات حقوقی قوی در خصوص رد درخواست آژانس وجود ندارد. سابقه عملکرد کشورمان در اجرای کد اصلاحی مذکور که همراه با اعلام التزام قطعی و غیرمشروط بوده است، موجب استقرار تعهد حقوقی بین‌المللی در این زمینه گردیده است. به همین دلیل، استناد به آیین پذیرش معاهدات در حقوق داخلی نیز قاصر از فراهم کردن امکانی معتبر برای گذار از آثار مذکور بوده است. نکته سوم: محمل دیگر نقد آژانس به ویژه آمانو در گزارش دهی راجع به عملکرد هسته‌ای کشورمان، استناد به عبارتی تکراری و نخ نما در مورد ارزیابی قطعی ماهیت برنامه هسته‌ای کشورمان است با این لحن که «به دلیل عدم اجرای پروتکل الحاقی توسط ایران، آژانس نمی‌تواند در خصوص نبود فعالیت‌های اعلام نشده احتمالی نظر دهد». این عبارت که تکراری‌ترین جمله در گزارش‌های آژانس طی یک دهه گذشته است، موجب اعمال فشار و تشویق عملیات روانی بازیگران ضدایرانی شده است. در کنار نقد دکتر صالحی بر این عبارت که به عنوان «گله مندی از آژانس» مطرح شده است، دکتر نجفی نیز با استناد به مبانی حقوقی نادرست بودن این موضع، تأکید نموده که این مسئله «فقط مربوط به ایران نیست و بسیاری از اعضای آژانس که پروتکل الحاقی را یک سند داوطلبانه می‌دانند آن را اجرا نکرده و همه آنها همین وضعیت را دارند». اظهارات آمانو در حالی است که کشورمان به صورت داوطلبانه بخشی از تعهدات پروتکل الحاقی از جمله در زمینه ارائه اطلاعات طراحی و ارائه دسترسی مدیریت شده را بر اساس توافق ژنو پذیرفته و طی ماه‌های اخیر نیز اجرایی نموده است. از نظر ساختاری، موضع آمانو در این زمینه و اصرار بر پذیرش و اجرای رسمی، دائمی و کامل پروتکل الحاقی، از رهیافت غرب برای تبدیل کردن این پروتکل به «استاندارد جهانی و الزامی پادمانی» جهت ارزیابی پایبندی به عدم انحراف هسته‌ای نشئت می‌گیرد، استانداردی است که صرفاً خواست غربی‌ها بوده و درصدد مخدوش کردن اعتبار و کارآمدی سند مدل ۱۵۳ پادمانی است و به همین دلیل، تا کنون مورد پذیرش جامعه بین‌المللی به ویژه جنبش عدم تعهد قرار نگرفته است.

واکنش

اشرف غنی: برنده انتخابات افغانستانم چه دور اول چه دوم!

یک روز بعد از اعلام نتایج ۵۰ درصد انتخابات افغانستان، اشرف غنی احمدزی، نامزد انتخابات ریاست جمهوری افغانستان که از حدود نیمی از آرای انتخابات که تاکنون شمارش شده، ۳۳/۲ درصد آرا را کسب کرد و در مکان دوم قرار گرفته گفته است که به پیروزی خود در انتخابات اطمینان دارد. اشرف غنی احمدزی همچنین از کمیسیون مستقل انتخابات خواست اعلام نتایج جزئی انتخابات را متوقف سازد.

به گزارش بی‌بی‌سی، بر اساس نتیجه شمارش ۴۹/۶۷ درصد آرا که روز یک‌شنبه از سوی کمیسیون مستقل انتخابات کلیک اعلام شد، عبدالله عبدالله با کسب ۴۴/۴ درصد آرا در صدر قرار دارد. با این حال، احمدزی دیروز در یک نشست خبری گفت: «ما کماکان به پیروزی تیم خود اطمینان داریم. مهم نیست که این پیروزی در دور اول به دست آید یا در دور دوم انتخابات.» این نامزد انتخابات با اشاره به اینکه نتایج انتخابات پس از تفکیک آرا اعلام شود افزود: ما منتظر ۴ اردیبهشت و اعلام نتایج ابتدایی می‌مانیم. به باور اشرف غنی، اعلام نتایج جزئی انتخابات اذهان مردم را مغشوش می‌سازد. او از نامزدان دیگر خواست تا در مقابل آنچه که «تقلب» عنوان کرد، واکنش نشان بدهند و از آن جلوگیری کنند. این در حالی است کمیسیون انتخابات از نامزدها خواست که از پیشداوری در مورد نتایج انتخابات خودداری کنند. مدیران کمیسیون انتخابات می‌گویند هر بار که قسمتی از نتایج انتخابات اعلام می‌شود، ممکن است درجه‌بندی نامزدها تغییر کند و به این دلیل، هر نوع ادعایی در مورد وضعیت نتایج پیشداوری محسوب می‌شود. در نتایج ۵۰ درصدی انتخابات هیچ یک از نامزدها نتوانسته‌اند بیش از نیمی از آرا را به دست آورند. اگر هیچ یک از نامزدها نتوانند بیش از ۵۰ درصد آرا را به دست آورند، دور دوم انتخابات با شرکت دو نامزد پیشتاز در اول خرداد برگزار خواهد شد. ولی احمدزی در نشست مطبوعاتی روز دوشنبه تأکید کرد که در هر صورت آرای مردم باید عاری از تقلب باشد و در این مورد هم نهادهای انتخاباتی و هم نامزدها تلاش‌های خود را به کار بندند. این در حالی است که عبدالله در واکنش به اعلام نتایج شمارش حدود نیمی از آرای انتخابات گفت که این نتایج براساس گزارش‌هایی که ناظرانش از مراکز رای‌گیری قبلاً تهیه کرده بودند، برای او قابل پیش‌بینی بود.